Kommunstyrelsen

§ 70

Reviderad taxa för hemtjänstinsatser enligt socialtjänstlagen i Solna stad med anledning av ny hemtjänstmodell (KS/2026:136)

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa reviderad taxa för avgifter inom socialtjänsten avseende hemtjänstinsatser med föreslaget startdatum den 1 juni 2026.

Sammanfattning

I staden pågår ett omfattande utvecklingsarbete inom hemtjänsten som syftar till att minska känslan av stress för utföraren utifrån dagens detaljerade beställning av insatser samt att möjliggöra för utföraren att flexibelt kunna möta brukarens behov på ett personcentrerat sätt. För att nå en mer flexibel och tillgänglig hemtjänst behöver staden förenkla avgiftsmodellen för brukare som har hemtjänstinsatser.

Omvårdnadsnämnden har vid sitt sammanträde den 3 mars (ON/2026-03-03 § 16) föreslagit att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa reviderad taxa för avgifter inom socialtjänsten avseende hemtjänstinsatser med föreslaget startdatum den 1 juni 2026.

Föreslagen avgiftsmodell innebär att brukaren debiteras ett timpris för den utförda tiden som registrerats i hemmet, upp till sitt avgiftsutrymme eller maxtaxan för hemtjänst. Förslaget innebär ett lägre timpris för omvårdnad (100 kr/h för innevarande år) och ett högre pris för service (300 kr/h innevarande år). Syftet med de två olika avgiftsnivåerna för omvårdnad och service är att serviceinsatser kan köpas på den öppna marknaden medan personlig omvårdnad har ett större socialt innehåll.

Brukaren kommer att debiteras för avböjda besök som inte har avbokats 24 timmar innan planerat besök.

Utförd tid registreras via det digitala låset och utgör grund för brukarens faktura. I samband med att brukaren blir beviljad insats installeras också ett digitalt låsvred.

Avgiften för trygghetslarm föreslås vara oförändrad. Matdistribution föreslås tas bort som egen insats och ingå som en del i insatsgruppen omvårdnad och måltider. Insatsen avlösning föreslås vara avgiftsfri upp till 25 timmar per månad, därefter föreslås den debiteras som övrig omvårdnad.

Liksom tidigare avgiftsmodell kopplas avgiften till aktuellt prisbasbelopp och räknas upp automatiskt varje år.

Stadsledningsförvaltningen anser att den reviderade taxan och den nya modellen för

hemtjänst är ändamålsenliga och ligger i linje med stadens ambition att skapa en mer flexibel hemtjänst. Den nya modellen med ramtider och livsområden bedöms minska administrationen och ge både personal och brukare större handlingsutrymme.

Stadsledningsförvaltningen framhåller att målet är att alla solnabor med hemtjänst ska kunna leva och bo självständigt under trygga förhållanden.

Stadsledningsförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att *Reviderad taxa för hemtjänstinsatser enligt socialtjänstlagen i Solna stad med anledning av ny hemtjänstmodell,* fastställs att gälla från den 1 juni 2026.

Stadsledningsförvaltningen **Tjänsteskrivelse** 2026-03-16

KS/2026:136

Reviderad taxa för hemtjänstinsatser enligt socialtjänstlagen i Solna stad med anledning av ny hemtjänstmodell

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att fastställa reviderad taxa för avgifter inom socialtjänsten avseende hemtjänstinsatser med föreslaget startdatum den 1 juni 2026.

Sammanfattning

I staden pågår ett omfattande utvecklingsarbete inom hemtjänsten som syftar till att minska känslan av stress för utföraren utifrån dagens detaljerade beställning av insatser samt att möjliggöra för utföraren att flexibelt kunna möta brukarens behov på ett personcentrerat sätt. För att nå en mer flexibel och tillgänglig hemtjänst behöver staden förenkla avgiftsmodellen för brukare som har hemtjänstinsatser.

Omvårdnadsnämnden har vid sitt sammanträde den 3 mars (ON/2026-03-03 § 16) föreslagit att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa reviderad taxa för avgifter inom socialtjänsten avseende hemtjänstinsatser med föreslaget startdatum den 1 juni 2026.

Föreslagen avgiftsmodell innebär att brukaren debiteras ett timpris för den utförda tiden som registrerats i hemmet, upp till sitt avgiftsutrymme eller maxtaxan för hemtjänst. Förslaget innebär ett lägre timpris för omvårdnad (100 kr/h för innevarande år) och ett högre pris för service (300 kr/h innevarande år). Syftet med de två olika avgiftsnivåerna för omvårdnad och service är att serviceinsatser kan köpas på den öppna marknaden medan personlig omvårdnad har ett större socialt innehåll.

Brukaren kommer att debiteras för avböjda besök som inte har avbokats 24 timmar innan planerat besök.

Utförd tid registreras via det digitala låset och utgör grund för brukarens faktura. I samband med att brukaren blir beviljad insats installeras också ett digitalt låsvred.

Avgiften för trygghetslarm föreslås vara oförändrad. Matdistribution föreslås tas bort som egen insats och ingå som en del i insatsgruppen omvårdnad och måltider. Insatsen avlösning föreslås vara avgiftsfri upp till 25 timmar per månad, därefter föreslås den debiteras som övrig omvårdnad.

Liksom tidigare avgiftsmodell kopplas avgiften till aktuellt prisbasbelopp och räknas upp automatiskt varje år.

Stadsledningsförvaltningen anser att den reviderade taxan och den nya modellen för hemtjänst är ändamålsenliga och ligger i linje med stadens ambition att skapa en mer flexibel hemtjänst. Den nya modellen med ramtider och livsområden bedöms minska administrationen och ge både personal och brukare större handlingsutrymme.

Stadsledningsförvaltningen framhåller att målet är att alla solnabor med hemtjänst ska kunna leva och bo självständigt under trygga förhållanden.

Stadsledningsförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att *Reviderad taxa för hemtjänstinsatser enligt socialtjänstlagen i Solna stad med anledning av ny hemtjänstmodell,* fastställs att gälla från den 1 juni 2026.

Handlingar

- Taxa för insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) 2026, rev
- Omvårdnadsnämndens tjänsteutlåtande, inklusive protokollsutdrag
- Förklaring till ny insatsmodell för hemtjänst

Alessandra Wallman
Stadsdirektör

Maria Rönnberg
Avdelningschef

Beslutet expedieras till

För åtgärd:
Kommunfullmäktige

Bakgrund

I staden pågår ett omfattande utvecklingsarbete inom hemtjänsten som syftar till att minska känslan av stress för utföraren utifrån dagens detaljerade beställning av insatser samt att möjliggöra för utföraren att flexibelt kunna möta brukarens behov på ett personcentrerat sätt. För att nå en mer flexibel och tillgänglig hemtjänst behöver staden förenkla avgiftsmodellen för brukare som har hemtjänstinsatser.

Omvårdnadsnämnden har vid sitt sammanträde den 3 mars (ON/2026-03-03 § 16) föreslagit att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa reviderad taxa för avgifter inom socialtjänsten avseende hemtjänstinsatser med föreslaget startdatum den 1 juni 2026. Ärendet kommer att kompletteras med tillämpningsanvisningar. I tillämpningsanvisningarna anges regler såsom definitioner av bostadskostnad, inkomst av kapital, med mera.

Nuvarande avgiftsmodell infördes i samband med att förenklad biståndshandläggning trädde i kraft den 1 februari 2009. Avgiftsmodellen har inte förändrats sedan dess och motsvarar inte den intention som finns i nya socialtjänstlagen. Modellen är komplex och innebär mycket administration för alla involverade som arbetar inom hemtjänsten, såsom undersköterskor, vårdbiträden, gruppchefer, biståndshandläggare och avgiftshandläggare.

Enligt nuvarande modell tas avgiften ut på tre olika sätt

- Abonnemangsavgift (trygghetslarm, matdistribution och omvårdnad)
- Per utförd tid (promenad, avlösning i hemmet, ledsagning)

- Antal utförda serviceinsatser (inköp, städ, tvätt, avfallshantering, matdistribution)

Beredning

Ärendet har beretts av stadsledningsförvaltningen.

Ärendet

I omställningsarbetet har omvårdnadsförvaltningen arbetat fram ett förslag för hur de kan arbeta mer effektivt och beställa insatser på ett mer flexibelt sätt utifrån riktningen i nya SoL 2025:400. Förslaget innebär att hemtjänstens insatser organiseras i fem livsområden samt en nivåbeställd ramtid. Tidsangivelsen inom nivån är en flexibel tidram som anger utrymmet för insatsernas utförande. Tidsnivåerna ger utrymme och ökade möjligheter att möta tillfälliga och varierande behov hos brukaren inom ramen för beslutet.

Föreslagen avgiftsmodell innebär att brukaren debiteras ett timpris för den utförda tiden som registrerats i hemmet, upp till sitt avgiftsutrymme eller maxtaxan för hemtjänst. Förslaget innebär ett lägre timpris för omvårdnad (100 kr/h för innevarande år) och ett högre pris för service (300 kr/h innevarande år). Syftet med de två olika avgiftsnivåerna för omvårdnad och service är att serviceinsatser kan köpas på den öppna marknaden medan personlig omvårdnad har ett större socialt innehåll.

Brukaren kommer att debiteras för avböjda besök som inte har avbokats 24 timmar innan planerat besök.

Utförd tid registreras via det digitala låset och utgör grund för brukarens faktura. I samband med att brukaren blir beviljad insats installeras också ett digitalt låsvred.

Avgiften för trygghetslarm föreslås vara oförändrad. Matdistribution föreslås tas bort som egen insats och ingå som en del i insatsgruppen omvårdnad och måltider. Insatsen avlösning föreslås vara avgiftsfri upp till 25 timmar per månad, därefter föreslås den debiteras som övrig omvårdnad.

Brukare i Solna stad betalar inte högre avgift än den lagstadgade maxtaxan för äldreomsorg.

Liksom tidigare avgiftsmodell kopplas avgiften till aktuellt prisbasbelopp och räknas upp automatiskt varje år.

Ekonomiska konsekvenser och finansiering

Ekonomiska konsekvenser för brukare

De ekonomiska effekterna för brukare har beräknats utifrån faktiskt utfall för augusti och oktober 2025. Analysen visar att en betydande majoritet av brukarna, 77 procent respektive 91 procent, bedöms få oförändrad avgift. Resterande 23 procent respektive 9 procent förväntas få någon form av avgiftsförändring.

Brukare med enbart omvårdnadsabonnemang är den grupp som påverkas mest. De med upp till tio utförda timmar får en lägre avgift, motsvarande 1,9 procent respektive 3,4 procent. För brukare med elva timmar eller fler ökar avgiften och når i många fall maxtaxa eller avgiftsutrymme, med en uppskattad ökning på cirka 3,8 procent respektive 5,4 procent.

Cirka 16 procent av brukarna har serviceinsatser som påverkas av förändringen. Avgifterna för inköp, apoteksärenden och avfallssortering ökar, medan avgiften för städning minskar marginellt.

Brukare som betalar för del av månad—till exempel vid frånvaro eller vid ny beviljad insats—kommer att få lägre kostnad då avgiften baseras på faktisk utförd tid. Brukare som är beviljade avlösning upp till 25 timmar per månad kommer även fortsättningsvis inte att betala någon avgift för denna insats.

En stor andel av brukarna, 69 procent respektive 67 procent, lämnar inte in inkomstblankett. Detta innebär att vissa idag betalar en högre avgift än sitt avgiftsutrymme. Inom ramen för omställningen kommer rutiner att utvecklas för att stärka brukarnas stöd i att lämna in inkomstuppgifter. Detta bedöms kunna leda till sänkta avgifter för fler brukare framöver.

Samtliga belopp och beräkningar är uppskattningar. Oförutsedda förändringar kan påverka de ekonomiska effekterna.

Ekonomiska konsekvenser för staden
Utifrån tillgängliga data bedöms förändringen innebära antingen en intäktsminskning om cirka 900 000 kronor per år eller oförändrade intäkter, beroende på utvecklingen av faktiska avgiftsutfall.

När det gäller avgiftsintäkter för matdistribution finns viss osäkerhet eftersom stödet framöver ska debiteras utifrån utförd tid. Denna osäkerhet är dock inkluderad i den ovan angivna bedömningen av intäktsminskningen. Intäkterna från utförd avlösning, som uppgick till cirka 65 000 kronor under 2025, kommer att försvinna i och med införandet av den nya avgiftsmodellen. En betydande andel av brukarna, 69 procent respektive 67 procent, lämnar i dag inte in inkomstblankett. Om denna andel minskar framöver kan stadens intäkter minska ytterligare, då vissa brukare i nuläget betalar mer än sitt faktiska avgiftsutrymme.
Beräkningarna bygger på följande antaganden:

- Brukare som lämnat in inkomstblankett antas få oförändrad avgift eftersom majoriteten bedöms betala utifrån sitt avgiftsutrymme.
- Brukare som i dag betalar maxtaxa antas fortsätta göra det.

Beräkningarna utgår från 2025 års siffror och då gällande maxtaxa om 2 642 kronor per månad. Samtliga beräknade belopp ska ses som uppskattningar och kan påverkas av oförutsedda förändringar i verksamhet, regelverk eller brukarbeteende.

Konsekvenser för barn
Konsekvensbedömning bedöms inte relevant för detta ärende.

Stadsledningsförvaltningens synpunkter och förslag
Stadsledningsförvaltningen anser att den reviderade taxan och den nya modellen för hemtjänst är ändamålsenliga och ligger i linje med stadens ambition att skapa en mer flexibel hemtjänst. Den nya modellen med ramtider och livsområden bedöms minska administrationen och ge både personal och brukare större handlingsutrymme.

Stadsledningsförvaltningen framhåller att målet är att alla Solnabor med hemtjänst ska kunna leva och bo självständigt under trygga förhållanden. Den nya modellen bedöms bidra till detta genom att minska onödig detaljstyrning, skapa mer tid för personcentrerade möten och möjliggöra större kontinuitet. Brukarna får också en tydligare och mer rättvis debitering genom att avgiften grundas på faktisk utförd tid.

Den eventuella intäktsminskningen för staden behöver finansieras inom omvårdnadsnämndens ordinarie budgetram.

Stadsledningsförvaltningen föreslår att kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att *Reviderad taxa för hemtjänstinsatser enligt socialtjänstlagen i Solna stad med anledning av ny hemtjänstmodell,* fastställs att gälla från den 1 juni 2026.

I bilagan är de förändringar som föreslås markerade i gult.

Taxa för insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) i Solna stad

Omvårdnadsnämnden

1.Taxekonstruktion

Taxan gäller för personer som får insatser enligt socialtjänstlagen (2025:400).

2. Definitioner

Barn	Personer under 18 år
Unga	Personer mellan 18–21 år
Vuxna	Personer från 18 år
Äldre	Personer från 65 år
Medresenär den färdtjänstbeviljade	Personer som inte är ledsagare, men som önskat ta med sig på resan

3. Förkortningar

SFB	Socialförsäkringsbalken (2010:110)
Pbb	Prisbasbelopp utifrån SFB
SKR	Sveriges kommuner och regioner
SoL	Socialtjänstlagen (2025:400)

4. Avgifter för service och omvårdnad enligt SoL för äldre och för vuxna med funktionsnedsättningar

4.1 Allmänt

Med *avgifter inom högkostnadsskyddet* avses sådana avgifter som omfattas av högkostnadsskyddet enligt 32 kap SoL.

Med *avgifter utanför högkostnadsskyddet* avses sådana avgifter som inte omfattas av högkostnadsskydd enligt 32 kap SoL. Begreppet används i stället för SoL:s begrepp *Ersättning.*

För hemtjänsten tas en avgift ut för planerad tid för besök som inte har avbokats av brukaren till utföraren minst 24 timmar i förväg.

4.2 Prisbasbelopp

De belopp som ligger till grund för att beräkna avgifter för äldre personer är knutna till prisbasbeloppet. Bestämmelserna om högkostnadsskydd och förbehållsbelopp knyts, enligt bestämmelsen i SoL 32 kap 4 § till prisbasbeloppet som förändras varje år.

Nr	Område	Insats	Avgift inom hög-kostnadsskyddet	Avgift utanför hög-kostnadsskyddet
4.2.1	Omvårdnad/service för personer som bor i eget boende	Hemtjänst/ omvårdnad och måltider	0,169% utifrån Pbb per timme	
4.2.2	Omvårdnad/service för personer som bor i eget boende	Hemtjänst/ service	0,507% utifrån Pbb per timme	
4.2.3	Omvårdnad/ service för personer som	Hemtjänst/rutiner, planering	0,169% utifrån Pbb per timme	

	bor i eget boende	och problemlösning		
4.2.4	Omvårdnad/service för personer som bor i eget boende	Hemtjänst/social samvaro och aktiviteter	0,169% utifrån Pbb per timme	
4.2.5	Omvårdnad för personer som i eget boende	Avlösning till den som vårdar närstående upp till och med 25 timmar per månad	Avgiftsfritt	
4.2.6	Omvårdnad för personer som bor i eget boende	Avlösning till den som vårdar närstående från 25 timmar och mer per månad	0,169% utifrån Pbb per timme	
4.2.7	Omvårdnad för personer som bor i eget boende	Trygghetslarm	0,367% utifrån Pbb per månad	
4.2.8	Omvårdnad för personer som bor i eget boende	Dagverksamhet	0,150% utifrån Pbb per dag	
4.2.9	Omvårdnad/eller service för personer som	Boendestöd för personer över 18 år	Avgiftsfritt	

	bor i eget boende			
4.2.10	Omvårdnad/eller service för personer som bor i eget boende	Boendestöd för personer över 65 år	Avgiftsfritt	
4.2.11	Omvårdnad till personer som bor i särskilt boende	Korttidsplats/ växelvård	0,150% utifrån Pbb per dygn	
4.2.12	Omvårdnad/stöd till personer som bor i särskilt boende	Särskilt boende	4,493% utifrån Pbb per månad	
4.2.13	Omvårdnad/stöd till personer som bor i särskilt boende eller HVB	HVB	4,493% utifrån Pbb per månad	
4.2.14	Omvårdnad/stöd till personer som bor i särskilt boende eller HVB	Serviceavgift för medflyttande i samband med parboende inom särskilt boende		4,493% utifrån Pbb per månad
4.2.15	Måltider	Alla måltider i särskilt boende/vård-		6,833% utifrån Pbb per månad

		och omsorgsboende		
4.2.16	Måltider	Alla måltider på korttidsplats		0,228% utifrån Pbb per dygn
4.2.17	Måltider	Alla måltider i HVB		6,833% utifrån Pbb per månad
4.2.18	Måltider	Måltider i samtliga dagverksamheter som drivs under heldag		0,110% utifrån Pbb per dag

5. Avgiftsberäkning

Ingen avgiftsberäkning görs om ingen inkomstblankett inkommit till omvårdnadsförvaltningen med fullständiga underlag. Brukaren läggs då upp på maxbeslut.

6. Förbehållsbelopp

Vid avgiftsberäkningen ska den enskilde förbehållas ett belopp (minimibelopp och faktiskt bostadskostnad) som inte är förmånligare än vad som anges i 32 kap. SoL.

Tillägg till minimibeloppet kan dock medges efter särskild ansökan och bedöms individuellt i enlighet med 32 kap. SoL samt kommunens tillämpningsanvisningar.

7. Nedsättning av avgift

Omvårdnadsnämnden får sätta ned en avgift enligt denna taxa om det finns särskilda skäl.

8. Tillämpningsanvisningar

Omvårdnadsnämnden ska utfärda tillämpningsanvisningar till denna taxa.

Förslag till ny insatsmodell för hemtjänst

Personlig vård	Allmänna uppgifter och krav	Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv	Omgivningsfaktorer - person som vårdar/ stödjer närstående	Hemliv
Insats: Omvårdnad och måltider **Nivå: 1 - 5 (upp till 25, 55, 85, 115, 145 tim/mån)** **Innehåll och stödinriktning:** • Personlig omvårdnad • Egenvård • Måltider • Dagliga hushållsgöromål • Förflyttning/dubbel-bemanning • Trygghetsbesök • Särskilda behov i komplicerade situationer • Enskilda insatser: -Trygghetslarm -Nattinsats -Vak -Trygghetskamera/digital nattillsyn	**Insats: Rutiner, planering och problemlösning** **Nivå: 1 - 3 (upp till 2, 4, 6 tim/mån)** **Innehåll och stödinriktning:** • Boka/planera/organisera uppgifter och aktiviteter i vardagen. • Vägledning i att uppmärksamma individ-uella behov. • Vägledning i beslutsfattande och problemlösning. • Kommunikation och ta del av information samt posthantering • Hantera teknik	**Insats: Social samvaro och aktiviteter** **Nivå: 1 - 3 (upp till 5, 10, 15 tim/mån)** **Innehåll och stödinriktning:** • Social samvaro och gemenskap i eller utanför hemmet. • Fritids- och kulturella aktiviteter. • Stöd till att hålla kontakten med vänner. • Motiverande stöd till aktiviteter och gemenskap. • Promenader	**Insats: Avlösning för anhörig** **Nivå: 1 - 3 (upp till 15, 25, 35 tim/mån)** **Innehåll och stödinriktning:** • Avlastning i eller utanför hemmet för person som stödjer och hjälper närstående.	**Insats: Service** **Nivå: 1 - 3 (upp till 5, 10, 15 tim/mån)** **Innehåll och stödinriktning:** • Städ • Tvätt • Inköp • Apoteksärenden • Källsortering **Insats: Följeslagare vid ärenden** **Nivå: 1 - 3 (upp till 2, 4, 6 tim)** **Innehåll och stödinriktning:** • Följeslagare vid praktiska ärenden såsom inköp av dagligvaror, husgeråd eller kläder etc. • Följeslagare till vård-inrättning

Förklaring av insatsmodellen: Hemtjänstens insatser organiseras i fem livsområden. Under livsområdena (*Personlig vård, Allmänna uppgifter och krav, Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv, Omgivningsfaktorer och hemliv*) återfinns insatserna med en beskrivning av innehåll och stödinriktning. Insatserna i modellen består huvudsakligen av så kallade insatsgrupper som innehåller flera delinsatser och genererar en nivåbestämd ramtid, beroende på brukarens bedömda hjälpbehov. Tidsangivelserna inom nivåerna är en flexibel ramtid som anger inom vilket tidsspann insatserna kan utföras. Kopplat till avgifter, ligger livsområde hemliv inom ramen för servicetaxa och övriga livsområden inom ramen för omvårdnadstaxa.

I syfte att minska den känsla av stress som utföraren kan uppleva utifrån dagens detaljerade beställning av insatser med minutangivelser, är insatserna i den föreslagna modellen strukturerade i insatsgrupper. Det möjliggör för utföraren att flexibelt kunna möta brukarens behov.

I modellen ovan görs en bedömning utifrån tidsnivåer (ramtider) för att möjliggöra för hemtjänsten att kunna möta brukarens behov på ett flexibelt personcentrerat sätt. Tidsnivåerna ger utrymme och ökade möjligheter att tillgodose förändringar och tillfälliga behov hos brukaren inom ramen för beslutet.

Omvårdnadsförvaltningen **Tjänsteskrivelse** 2026-02-16
ON/2026:15

Reviderad taxa för hemtjänstinsatser enligt socialtjänstlagen i Solna stad med anledning av ny hemtjänstmodell

Förslag till beslut

Omvårdnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att fastställa reviderad taxa för avgifter inom socialtjänsten avseende hemtjänstinsatser med föreslaget startdatum den 1 juni 2026.

Sammanfattning

Som en del av *Omställning hemtjänst* föreslås ett nytt avgiftssystem. Den nuvarande modellen från 2009 är både komplex och administrativt tung. Den befintliga modellen bygger på abonnemangsavgifter, avgifter per utförd tid och avgifter per insats, vilket skapar mycket detaljstyrning och kan medföra stress för personalen. Samtidigt pågår ett omställningsarbete där hemtjänstens insatser organiseras i fem livsområden med vida ramtider, vilket ska ge utförarna större handlingsutrymme att arbeta mer personcentrerat utifrån den enskildes varierande behov.

Den föreslagna nya avgiftsmodellen innebär att brukaren betalar ett timpris för den tid som faktiskt utförs och registreras via digitalt låsvred. Två nivåer införs: ett lägre timpris för omvårdnad och ett högre för service, med motiveringen att serviceinsatser kan köpas på öppna marknaden medan omvårdnad kräver särskild kompetens. Trygghetslarmet behåller sin nuvarande avgift, matdistribution kommer debiteras för utförd tid och avlösning blir avgiftsfri upp till 25 timmar per månad.

Förändringen syftar till att göra hemtjänsten mer flexibel och lättillgänglig för brukaren, frigöra tid för personalen för det personliga mötet och minska administrationen för samtliga professioner. En majoritet av brukarna beräknas få oförändrad avgift, medan vissa får lägre eller högre beroende på omfattningen av deras insatser. Många lämnar idag inte in inkomstuppgifter, vilket kan innebära att vissa betalar mer än de borde; därför ska rutiner och arbetssätt förbättras för att fler ska få rätt avgift.

För Solna stad bedöms intäkterna minska något, bland annat eftersom avgiften för avlösning försvinner och fler brukare kan komma att få sitt avgiftsutrymme beprövat. Detta kan i sin tur medföra att fler brukare får en lägre avgift än de har idag. Grundprinciperna i förslaget har presenterats för Äldreforum, varpå PRO Huvudsta-Råsunda har inkommit med synpunkter och frågeställningar som redovisas i bilaga 2.

Handlingar

- Taxa för insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL) 2026
- Bilaga 1 – Förklaring av insatsmodell
- Bilaga 2 – PRO Huvudsta-Råsunda
- Bilaga 3 – Svar till PRO Huvudsta-Råsunda 260209

Helena Åman
Förvaltningschef

Emma Edling
Projektledare/Kvalitetsutvecklare

Beslutet expedieras till:
Kommunstyrelsen

Bakgrund

Omvårdnadsförvaltningen har fått i uppdrag av Omvårdnadsnämnden att utarbeta ett förslag på en ny avgiftsmodell för hemtjänst. Ett övergripande avgiftsärende kommer att läggas fram för beslut i Kommunfullmäktige. Det ärendet kommer att kompletteras med tillämpningsanvisningar som beslutas av omvårdnadsnämnden. I tillämpningsanvisningarna anges regler såsom definitioner av bostadskostnad, inkomst av kapital, med mera. Samtidigt har förvaltningen sett över avgifter för omvårdnadsboenden.

Nuvarande avgiftsmodell

Avgiftsmodellen infördes i samband med att förenklad biståndshandläggning trädde i kraft den 1 februari 2009. Avgiftsmodellen har inte förändrats sedan dess och motsvarar inte den intention som finns i nya socialtjänstlagen. Modellen är komplex och innebär mycket administration för alla involverade som arbetar inom hemtjänsten, såsom undersköterskor, vårdbiträden, gruppchefer, biståndshandläggare och avgiftshandläggare.

Enligt nuvarande modell tas avgiften ut på tre olika sätt;

- Abonnemangsavgift (trygghetslarm, matdistribution och omvårdnad)
- Per utförd tid (promenad, avlösning i hemmet, ledsagning)
- Antal utförda serviceinsatser (inköp, städ, tvätt, avfallshantering, matdistribution)

Brukare i Solna stad betalar inte högre avgift än den lagstadgade maxtaxan för äldreomsorg.

I omställningsarbetet av hemtjänst har handläggare arbetat fram ett förslag för hur de kan arbeta mer effektivt i verksamhetssystemet och beställa insatser på ett mer flexibelt sätt utifrån riktningen i nya SoL 2025:400.

Det innebär att hemtjänstens insatser organiseras i fem livsområden där insatserna återfinns med beskrivning av innehåll och stödinriktning, samt en nivåbeställd ramtid. Tidsangivelsen inom nivån är en flexibel ramtid som anger utrymmet för insatsernas utförande. Se bilaga 1.

Syftet med förändringen är att minska känslan av stress som utföraren kan uppleva utifrån dagens detaljerade beställning av insatser med minutangivelser. Förändringen möjliggör för utföraren att flexibelt kunna möta brukarens behov på ett personcentrerat sätt. Tidsnivåerna ger utrymme och ökade möjligheter att möta tillfälliga och varierande behov hos brukaren inom ramen för beslutet.

För att nå en mer flexibel och tillgänglig hemtjänst behöver Solna stad ta ett nytt grepp och förenkla avgiftsmodellen för brukare som har hemtjänstinsatser.

Förslag på ny avgiftsmodell

Modellen innebär att brukaren debiteras ett timpris för den utförda tiden som registrerats i hemmet, upp till sitt avgiftsutrymme eller maxtaxan för hemtjänst. Förslaget innebär ett lägre timpris för omvårdnad (100 kr/tim) och ett högre pris för service (300 kr/tim). Brukaren kommer att debiteras för avböjda besök som inte har avbokats 24 timmar innan planerat besök.

Utförd tid registreras via det digitala låset och utgör grund för brukarens faktura. I samband med att brukaren blir beviljad insats installeras också ett digitalt låsvred.

Avgiften för trygghetslarm föreslås vara oförändrad. Matdistribution föreslås tas bort som egen insats och ingå som en del i insatsgruppen omvårdnad och måltider. Insatsen avlösning föreslås vara avgiftsfri upp till 25 timmar per månad, därefter föreslås den debiteras som övrig omvårdnad.

En ny modell för årlig uppräkning av avgifter har också tagits fram för äldreomsorgen, se Taxa för insatser enligt Socialtjänstlagen (SoL 2026).

Överväganden

Av omvärldsbevakning hur andra kommuner i landet arbetar framgår att merparten av närliggande kommuner tar ut avgift för utförd tid. Det leder till förenklade arbetssätt med mindre detaljrikedom och i slutändan minskad administration för undersköterskor, vårdbiträden, administratörer, chefer, biståndshandläggare och avgiftshandläggare. Förändringen syftar till att minska upplevd stress hos utförarens personal samt att frigöra mer tid för det personliga mötet mellan brukare och medarbetare. Utöver detta debiteras brukaren för den tid som faktiskt är utförd, vilket kan leda till att brukare med mindre behov upplever insatserna som mer lättillgängliga.

Syftet med de två olika avgiftsnivåerna för omvårdnad och service är att serviceinsatser kan köpas på den öppna marknaden medan personlig omvårdnad har ett större socialt innehåll. Utifrån kompetensförsörjningsperspektivet är det avgörande att spara undersköterskornas kompetens för omvårdnadsinsatser så långt det är möjligt.

I linje med den nationella anhörigstrategin har ett särskilt fokus lagts på insatsen avlösning för anhörig.

Abonnemangskostnaden för matdistribution föreslås tas bort då insatsen kommer att rymmas inom insatsgruppen omvårdnad och måltider och därmed debiteras för utförd tid.

Abonnemangskostnaden för trygghetslarm föreslås fortsatt ligga på en låg nivå ur ett förebyggande perspektiv.

Ekonomiska effekter för brukare

De ekonomiska effekterna för brukare är beräknade utifrån faktiskt utfall i augusti och oktober 2025.

- Utifrån de data som finns tillgängliga i verksamhetssystemen uppskattas 77% respektive 91% av brukarna få en oförändrad avgift som de har idag och 23% respektive 9% av brukarna uppskattas få en förändrad avgift.
- Brukare med enbart omvårdnadsabonnemang förväntas få störst påverkan. Av dessa kommer brukare med upp till 10 utförda timmar att betala lägre avgift än idag (1,9 % respektive 3,4%). Brukare med 11 eller fler utförda timmar kommer att betala högre avgift än idag då de kommer att betala maxtaxa eller upp till avgiftsutrymmet (cirka 3,8% respektive 5,4%).
- De som har serviceinsatser idag och som kan komma att påverkas av förändringen utgör 16% av brukarna. Avgiften för inköp, apoteksärenden och avfallssortering kommer att öka medan avgift för städning minskar marginellt.

- Brukare som ska betala faktura för del av en månad (exempelvis nya brukare eller de med frånvaro) kommer att få lägre avgift än idag då de enbart kommer betala för utförd tid.
- De brukare som är beviljade avlösning upp till 25 timmar/månad idag kommer inte att ha någon avgift för det.
- En stor andel av brukarna (69% respektive 67%) lämnar inte in inkomstblankett idag, vilket kan innebära att några betalar högre avgift än sitt avgiftsutrymme. Inom ramen för omställningen av hemtjänst kommer rutiner tas fram för att stötta den enskilde i att lämna in uppgifter för att säkra fler brukares avgiftsutrymme. Om fler brukare lämnar in inkomstblanketten framöver så kan deras avgift komma att sänkas.
- Samtliga belopp är uppskattningar och oförutsedda förändringar kan uppstå.

Ekonomiska effekter för Solna stad

De ekonomiska effekterna för brukare är beräknade utifrån faktiskt utfall i augusti och oktober 2025.

- Utifrån de data som finns tillgängliga i verksamhetssystemen beräknas en uppskattad intäktsminskning med 900 000 kr/år respektive oförändrad intäkt.
- Gällande avgiftsintäkter för matdistribution finns en osäkerhetsgrad då stödet kommer att debiteras för utförd tid. Omfattningen är inräknad i den uppskattade intäktsminskningen ovan.
- Intäkterna för utförd avlösning var under år 2025 ca 65 000 kr. Dessa intäkter kommer att upphöra i och med nya avgiftsmodellen.
- Majoriteten av brukarna lämnar ej in inkomstblankett (69% respektive 67%), denna andel kan komma att öka framöver vilket kan minska intäkterna då vissa brukare eventuellt betalar mer än deras avgiftsutrymme idag.
- Detta är uträknat med följande antaganden. Alla som idag har lämnat in inkomstblankett kommer att få en oförändrad avgift då majoriteten antas betala sitt avgiftsutrymme redan. Alla som idag betalar maxtaxa kommer att fortsätta göra det. Beräkningen bygger på 2025 års siffror och dåvarande maxtaxa på 2 642 kr/mån.
- Samtliga belopp är uppskattningar och oförutsedda förändringar kan uppstå.

Ärendets beredning

Inriktningen för hur förvaltningen tar ut avgifter har presenterats för Äldreforum och de har haft möjlighet att ställa frågor och har inbjudits att lämna remissvar. PRO Huvudsta-Råsunda har inkommit med en skrivelse. De inlämnade synpunkterna och frågeställningarna, samt Omvårdnadsförvaltningens svar återfinns som bilaga 2 och 3.

Omvårdnadsnämnden

§ 16

Reviderad taxa för hemtjänstinsatser enligt socialtjänstlagen i Solna stad med anledning av ny hemtjänstmodell (ON/2026:15)

Beslut

Omvårdnadsnämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att fastställa reviderad taxa för avgifter inom socialtjänsten avseende hemtjänstinsatser med föreslaget startdatum den 1 juni 2026.

Sammanfattning

Som en del av *Omställning hemtjänst* föreslås ett nytt avgiftssystem. Den nuvarande modellen från 2009 är både komplex och administrativt tung. Den befintliga modellen bygger på abonnemangsavgifter, avgifter per utförd tid och avgifter per insats, vilket skapar mycket detaljstyrning och kan medföra stress för personalen. Samtidigt pågår ett omställningsarbete där hemtjänstens insatser organiseras i fem livsområden med vida ramtider, vilket ska ge utförarna större handlingsutrymme att arbeta mer personcentrerat utifrån den enskildes varierande behov.

Den föreslagna nya avgiftsmodellen innebär att brukaren betalar ett timpris för den tid som faktiskt utförs och registreras via digitalt låsvred. Två nivåer införs: ett lägre timpris för omvårdnad och ett högre för service, med motiveringen att serviceinsatser kan köpas på öppna marknaden medan omvårdnad kräver särskild kompetens. Trygghetslarmet behåller sin nuvarande avgift, matdistribution kommer debiteras för utförd tid och avlösning blir avgiftsfri upp till 25 timmar per månad.

Förändringen syftar till att göra hemtjänsten mer flexibel och lättillgänglig för brukaren, frigöra tid för personalen för det personliga mötet och minska administrationen för samtliga professioner. En majoritet av brukarna beräknas få oförändrad avgift, medan vissa får lägre eller högre beroende på omfattningen av deras insatser. Många lämnar idag inte in inkomstuppgifter, vilket kan innebära att vissa betalar mer än de borde; därför ska rutiner och arbetssätt förbättras för att fler ska få rätt avgift.

För Solna stad bedöms intäkterna minska något, bland annat eftersom avgiften för avlösning försvinner och fler brukare kan komma att få sitt avgiftsutrymme beprövat. Detta kan i sin tur medföra att fler brukare får en lägre avgift än de har idag. Grundprinciperna i förslaget har presenterats för Äldreforum, varpå PRO Huvudsta-Råsunda har inkommit med synpunkter och frågeställningar som redovisas i bilaga 2.